

adások emelkedése lehetővé teszi a Sio és a Sajó folyók hajózhatóvá tételét.

(A közoktatásügyi tárca)

legnagyobb tétele új népiskolák létesítésére, több mint 40 millió korona. Az átmeneti kiadások a tárcánál 3,400.000 koronával emelkedtek, ami főleg a harmadik egyetem felállítására kell.

Lukács László: A népoktatási költségvetéseknek érdekes tétele 600.000 korona, ami az iskolák fűtésére van felvéve. Az iskolák a fűtési segélyt eddig januártól kezdve vehették csak igénybe, minthogy azonban a tanítás szeptemberben kezdődik, az ingyenes népoktatás elrendelése óta ezek az iskolák fűtlenek maradtak.

Az új Nemzeti Színház felépítésére fölvetett 60.000 korona remélhetővé teszi, hogy a kérdés legközelebb megoldásra kerül.

(Az igazságügyi tárca)

érdekes tétele az, amely a fogva levő egyének kertgazdasági foglalkoztatása céljából van felvéve.

(A honvédelmi tárca.)

már fölveszi két honvédtüzérezred létesítésének költségeit és a gyalog- és lovasezredek legénységének létszámemelése folytán előállított költségösszeletet is.

(A bevételek.)

Ezután a pénzügyminiszter részletezte a költségvetés várható bevételi többleteit. A dohányjövedéknél az idei áremelésből tíz millió koronát remél.

A posta bevételi többletei 6,280.000 koronát tesznek ki. Míg az államvasutaknál 31,700.000 korona az az összeg, amivel a bevételek emelkednek. Ez főleg a személyi díjszabás gyökeres revíziójával érhető el.

(Befejező szavak.)

Lukács László pénzügyminiszter azt hiszi, hogy a Ház minden tagja maga fogja levonni a következtetést, de annyit a legtárgyilagossabb mérlegeléssel megállapíthat, hogy a véderőreform költségei semmiképpen nem olyan végzetesek, mint az sok helyről hallani. Az erős hadsereg szüksége olyan kényszerűség, mely elől kitérni nem lehet s szükségünk van arra különösen nekünk, aki Európa közepén, a nemzetközi ütközőponton élünk. Gazdaságilag és katonailag pedig legmegfelelőbb a közös hadsereg. Ennek mostani fejlesztése a költségvetés tanúsága szerint, minden adóemelés nélkül, mérsékelt megterheléssel történik. (Éljenzés jobbról.) Konstatálja mindezek után, hogy az államháztartás egyensúlya az 1912. évre teljes mértékben biztosítva van. De szükségesnek tartja annak hangoztatását, hogy a jövő szempontjából gondoskodni kell az állami bevételek állandó és nagyarányú fejlesztéséről, hogy a mindinkább növekedő igényeket és szükségleteket ki lehessen elégíteni. Különösen számbajön itt az 1913. év, amikor az új adótörvények életbelépnek s amikor az átmenet nehézségeivel, a bevételi eredmények ingadozásával okvetlenül számolni kell. Erre az időre tehát anynyi pénztári tartalékot kell teremteni, amennyi az átmeneti esztendő költségvetési egyensúlyát biztosítja. A jövő évi költségvetést ezzel a Ház elé terjeszti s kéri annak a pénzügyi bizottsághoz való utasítását. (Zajos éljenzés és taps a jobboldalon. A minisztert számosan üdvözlöik.)

(A pártok állásfoglalása.)

Kossuth Ferenc nemcsak a Ház, hanem főként a közvélemény tájékoztatása végett szólal föl. Hangoztatja, hogy az állam érdekében elsőrendű szükség, hogy a jövő évi költségvetés még a jövő év kezdete előtt törvénynyé váljék s a jövő évben a kormány teljes költségvetési fölhatalmazással lépjen át. E szempontokat méltányolva, bár pártja nincs bizalommal a kormány iránt s a költségvetést nem fogja megszavazni, mégis kijelenti, hogy a javaslat tárgyalásakor pártja nem szándékozik kivételes tárgyalási eszközökhöz nyulni. De arra kéri a kormányt, hasson oda, hogy a költségvetés tárgyalása már

a legközelebbi időben megkezdődjék s ez év vége előtt befejezhető legyen. (Helyeslés a baloldalon).

Holló Lajos a Justh-párt nevében hozzájárul a miniszter ama javaslatához, hogy a beterjesztett költségvetés a pénzügyi bizottsághoz utasítsák, s kijelenti, hogy a költségvetés letárgyalását rendkívüli eszközökkel megakadályozni nem fogják. (Helyeslés balról.)

Rakovszky István a néppárt nevében kijelenti, hogy bár a költségvetést nem fogadják el, annak normális letárgyalása elé akadályt nem gördítenek.

A Ház ezután elhatározta, hogy a költségvetést a pénzügyi bizottsághoz utasítja. Az ülésnek két óra előtt volt vége.

Gerliczy Ferenc báró a szegedi egyetemért.

— Szeged képviselője a királynál. —

(Saját tudósítónktól.) A szegedi egyetem érdekében megindult országos akció olyan vezetőkre talált, akik minden tőlük telhető módon igyekeznek sikerre vezetni a mozgalmat. Mindent elkövetnek, hogy Szeged jogos kívánsága teljesedjék és mindenképpen azon vannak, hogy a kormány itt, a legnagyobb magyar városban állítsa föl a harmadik főiskolát.

A szegedi egyetemért folyó küzdelemnek egyik legnagyobb harcosa Gerliczy Ferenc báró, aki úgy a kormány tagjainál, mint a munkapárti képviselőknél a legnagyobb mértékben exponálja magát a szegedi egyetem érdekében. Kétségtelen, hogy Gerliczy Ferenc báró befolyásával és politikai összeköttetéseivel eredményt érhet el és nagy mértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy az akciónak hamarosan látható eredménye legyen.

Szeged első kerületének képviselője hétfőn kihallgatáson jelent meg a felségnél. Magántermészetű kérdés vitte föl a Burgba, azonban Gerliczy báró nem mulasztotta el az alkalmat, hogy a felségtől ne kérje Szeged támogatását. Persze pozitív formában nem került szóba az egyetem kérdése, a király azonban, mikor Szegedről volt szó mosolyogva gondolt azokra a napokra, amelyeket a város megpróbáltatása idején itt töltött és mintegy visszaemlékezve a régi időkre jegyezte meg:

— . . . ja, ja, die Stadt Szeged . . .

Csütörtökön érkezett Szegedre Gerliczy Ferenc báró. A Délmagyarország munkatársának alkalma volt beszélni a báróval, aki elsősorban emlékezett meg Lukács László expozéjáról. Szóba került ezután az egyetem kérdése is.

— Én minden erőmmel azon leszek — mondotta Gerliczy báró — hogy Szeged kapja meg az egyetemet. Eddig is exponáltam magam az egyetem érdekében, mindenütt eljárta, mindenütt agitáltam és a jövőben is megteszek mindent, hogy Szeged kapja meg a harmadik főiskolát, amelyre véleményem szerint egyedül Szegednek van joga.

— Nem gondolja Méltóságos uram, hogyha a kormány más városnak szánna az egyetemet és a javaslat tárgyalás alá kerül, a nemzeti munkapárt pártkérdésnek tekinti a dolgot? — kérdeztük a bárótól.

— Ezt nem lehet tudni. Egyet azonban mondhatok. Latinovics Pál is, én is és még sokan ebben az esetben levonnánk a konzekvenciát és dolgoznánk a szegedi egyetem érdekében akár a párt körtein

kívül is. Ami pedig az én magatartásomat illeti, kijelenthetem, hogy én, ha nem Szeged kapná me gaz egyetemet, lemondanék a mandátumomról.

— És a kegyelmes ur, Méltóságod apósa nem jár közben a felségnél Szeged érdekében — kérdezte munkatársunk, Fejérváry Géza báróra célozva.

— Nem, — felelte elmenőben a báró — ő nem exponálja magát ilyen kérdésekben.

Eddig tartott az interjú. Gerliczy báró szavaiból kitűnik, hogy a szegedi egyetemnek a képviselő egyik legnagyobb agitátora. Bizonyos, hogy mindent megtesz a mi győzelmünk érdekében, de bizonyos az is, hogy nem fog sor kerülni arra az áldozatra, amelyet Gerliczy báró az egyetem érdekében meghozni kész. A kormány még nem döntött az egyetem ügyében, Szeged ausspiciumai ezidő szerint nagyon jók, de ha úgy is fordulna a dolog, hogy az első egyetem fölállítását máshova terveznék, akkor sem csinálnának belőle pártkérdést. Először, mert nem politikai ügyről van szó, másodsor pedig azért, mert kell, hogy pártkülönbség nélkül minden képviselő azon város mellett exponálja magát, amelyik városnak egyeteme lesz előnyös a kerületére. Ebből a nézőpontból tekintve a kérdést, Szeged föltétlenül a legtöbb képviselőre számíthat.

Lukács László beterjesztette az 1912. évi költségvetést.

— A kormány pénzügyi sikerei. —

(Saját tudósítónktól.) Ünnepnapja volt a Khuen-kormányának, de ünnepnapja az országnak is. Mert Lukács László pénzügyminiszter beterjesztette az 1912. évi költségvetést és abból kiviláglik, hogy az utóbbi állandó minusz után most plusz következett: a költségvetés ötvenkétezer korona fölösleggel zárul.

Olyan eredmény ez, amilyenre még kormánypári körökben se számítottak. Hiszen láttuk, milyen szomorú állapotok következtek már a koalíciós kormányzat elején. S az állapotok az újabb években hatványozottan züllöttek lefelé. Horribilis adósságok, óriási hiányok nőttek ijesztő módon. És jött a nemzeti itélet akaratából a munka korszaka, dolgozni kezdett Khuen kabinetje s ime: hiánymilliók után ötvenezer koronás fölösleg, dacára, hogy minden téren, minden kívánságot lehetőleg kielégített az állam, kulturális, társadalmi, közigazgatási, közgazdasági és a többi téren minden igényt orvosló figyelembe vett.

Lukács László diadalát nem kell külön hangsúlyozni: a tények beszélnek, a végső eredmény jelzi, hogy a kormány eddig megfejtette pénzügyi téren is, amire vállalkozott: az ország örömeire teljesíti a nemzeti munkát.

Lukács László pénzügymin. által beterjesztett s az 1912. évről szóló költségvetésének mérlege a következő:

Rendes kiadás 1.580,378.496 K.

Rendes bevétel 1.667,091.211 K.

Felesleg 86,712.715 K.

Rendkívüli kiadás 272,316.502 K.

Rendkívüli bevétel 135.656,450 K.

Hiány 86,660.052 K.

A rendes és rendkívüli kezelés eredményeit összevetve, a jövő évi költségvetés 52.663 korona felesleggel zárul.

A jövő évi költségvetésben 146.1 millió koronával emelkednek a kiadások és körülbelül ugyanilyen összeggel a bevételek is. A büdzsé tehát, amely csak két év előtt érte el a másfél milliárdot, most már másfél száz milliárd korona híján eléri a két milliárd ko-